

Ondersteunings- plan 2026-2030

Deel A: Koersplan:

Van leerling naar context

besluitvormingstraject		
Orgaan	datum	resultaat
OOGO Rijnstreek	5 maart 2026	overeenstemming
OOGO Midden-Holland	12 maart 2026	overeenstemming
Ondersteuningsplanraad	23 maart 2026	instemming
Algemene Vergadering	13 april 2026	goedkeuring
Bestuur SWV	14 april 2026	vastgesteld

Inhoud

VOORWOORD	3
HOOFDSTUK 1 INLEIDING KOERSPLAN 2026- 2030	4
1.1 Een ondersteuningsplan in twee delen	4
1.2 Proces van totstandkoming Ondersteuningsplan	4
1.3 Evaluatie Ondersteuningsplan 2022-2026	4
1.4 Ontwikkelingen in de samenleving	7
HOOFDSTUK 2 VISIE EN MISSIE	10
HOOFDSTUK 3 DE ONTWIKKELING NAAR INCLUSIEF ONDERWIJS	11
3.1 Voortzetten van passend onderwijs op de scholen	11
3.2 Omdenken van een individuele aanpak naar een contextgerichte aanpak	12
HOOFDSTUK 4 VERSTERKEN SCHOOLAANWEZIGHEID EN ONDERWIJSZORGCONTINUÛM	16
4.1 Omdenken van verzuim naar schoolaanwezigheid	16
4.2 Ambitie en doelen	16
HOOFDSTUK 5 VERSTERKEN SAMENWERKING ONDERWIJS – JEUGDHULP	19
5.1 Regio Midden-Holland	19
5.2 Regio Rijnstreek/ Holland-Rijnland	20
HOOFDSTUK 6 FINANCIËN EN VERANTWOORDING	21
6.1 Inzet financiële middelen	21
6.2 Beleidswijzigingen	21
6.3. Verantwoording doelmatige besteding	23
HOOFDSTUK 7 SAMENVATTING DOELEN 2026-2030	24

Voorwoord

Voor u ligt ons ondersteuningsplan voor de periode 2026-2030. Hierin hebben wij onze plannen en ambities verwoord.

Het bestaat uit twee delen, een koersplan (deel A), waaraan de schoolbesturen en het samenwerkingsverband de komende jaren zullen gaan werken en een “handboek” (deel B) waarin we onze regelingen en afspraken hebben opgenomen.

De komende jaren richten wij ons, naast onze adviserende, initiërende en verbindende rol, op twee majeure maatschappelijke thema’s: het verhogen van de schoolaanwezigheid en het werken aan inclusief onderwijs.

Hoewel de Nederlandse jeugd zeer gelukkig is (Innocenti-rapport van Unicef, mei 2025), speelt er in onze complexe en grillige maatschappij veel, hetgeen ook de school binnenkomt. Te denken valt aan het lerarentekort, de ervaren prestatiedruk, depressie, omvang van en wachtlijsten in de jeugdhulp, verstoord toekomstperspectief (klimaat, wereldvrede, huisvesting) en grilligheden in de maatschappij, zoals meer individualisme, wantrouwen, onvrede, agressie en polarisatie.

Dit verplicht ons om niet “te jammeren”, maar ons met energie en vertrouwen in het belang van onze jongeren bij te dragen aan een verantwoord en solide fundament voor hun toekomst. Dat kunnen we als onderwijs niet alleen. Daarvoor willen en moeten we samenwerken met andere partners, zoals gemeenten, die het jeugdbeleid bepalen, jeugdhulporganisaties, de jeugdgezondheidszorg, leerplicht, en het primair onderwijs en het mbo. En niet alleen de professionele organisaties zijn nodig voor het bereiken van resultaten. Ook ouders/verzorgers zijn belangrijke samenwerkingspartners. En wat te denken van de jongeren zelf!

Daarnaast moeten we ook eerlijk zijn, dat niet alles kan. Soms zijn er ook grenzen aan onze mogelijkheden en reikwijdte. Dat mogen we erkennen en ook aanvaarden.

Velen, ondersteuningscoördinatoren, ouders, docenten, directies, gemeentelijke beleidsadviseurs, flankerende samenwerkingsverbanden, hebben bouwstenen, suggesties en reflecties aangedragen die tot ons nieuwe ondersteuningsplan hebben geleid. Daarvoor veel dank!

Het is dan ook fijn dat ons plan breed gedragen wordt. Met de inzet van allen is succes verzekerd!

Barend Verkerk,

Directeur-bestuurder

Hoofdstuk 1 | Inleiding

koersplan 2026- 2030

1.1 Een ondersteuningsplan in twee delen

Het Ondersteuningsplan 2026-2030 bestaat uit twee delen. Deel A gaat over de koers voor de komende vier jaar, met aangescherpte ambities en activiteiten. Deel B heeft het karakter van een 'handboek', gericht op het bestendigen van wat goed en stevig staat. Bestaande structuren, overleggen, afspraken en procedures worden in dat deel beschreven, in aansluiting op dat wat in het koersdeel is opgenomen. Deel B wordt in deze planperiode periodiek geactualiseerd en waar nodig opnieuw besproken in de directiekamers en voor instemming aan de Ondersteuningsplanraad respectievelijk goedkeuring aan de Algemene Vergadering voorgelegd.

1.2 Proces van totstandkoming Ondersteuningsplan

Voor het opstellen van dit ondersteuningsplan is inbreng opgehaald bij meerdere partners. Zo is in het najaar 2025 inbreng opgehaald bij de Algemene Vergadering, de Raad van Toezicht, de Ondersteuningsplanraad, de beide directieoverleggen, het overleg met de coördinatoren onderwijsondersteuning, en de collega's van het samenwerkingsverband. Daarnaast is in de regio's Midden-Holland en Holland Rijnland bestuurlijk OOGO gevoerd met de gemeenten om inbreng op te halen. Na het schrijven van de concepthoofdstukken zijn deze afgestemd met de groepen binnen het samenwerkingsverband bij wie inbreng was opgehaald, is afgestemd met de collega's van de beide samenwerkingsverbanden PO in onze regio, alsmede het mboRijnland, en is afgestemd met de beleidsambtenaren van de gemeenten in Midden-Holland en Rijnstreek. Tenslotte is het ondersteuningsplan ter bespreking aan de bestuurlijke OOGO's in Midden-Holland en Rijnstreek voorgelegd en vervolgens voor instemming aan de Ondersteuningsplanraad aangeboden en ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht respectievelijk de Algemene Vergadering.

1.3 Evaluatie Ondersteuningsplan 2022-2026

De vier ambities in het vorige ondersteuningsplan waren:

1. Leerlingen passend onderwijs bieden vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid
2. De ontwikkeling naar inclusiever onderwijs en naar een zorg-onderwijs-continuüm
3. Het versterken van de samenwerking onderwijs – jeugdhulp
4. Dit alles binnen een duurzaam houdbaar financieel kader.

Vanuit het Ondersteuningsplan 2022-2026 zijn er jaarplannen opgesteld en is verantwoording afgelegd over de behaalde resultaten in de jaarverslagen van het samenwerkingsverband. Op basis van de uitkomsten en resultaten benoemde het bestuur eind 2024 de volgende conclusies en ontwikkelingen:

- Het lerarentekort belemmert een volledige ontwikkeling van inclusief onderwijs.
- Twee (directie)werkgroepen – één gericht op het AVO en één op het Pro/vmbo – onderzoeken en stimuleren mogelijkheden voor inclusiever onderwijs.

Ondersteuningsplan 2026-2030 deel A: Koersplan

- Internaliserende problematiek onder jongeren neemt toe, en externaliserende problematiek wordt complexer. Deze toenames verklaren de druk op het gespecialiseerd onderwijs en op jeugdhulp.
- De overstap van primair naar voortgezet onderwijs is goed georganiseerd, maar de invoering van de doorstroomtoets baart zorgen, met name ten aanzien van mogelijke afstroom.
- Het samenwerkingsverband heeft het dekkende netwerk verder versterkt, maar voor een klein deel van de leerlingen met een zeer intensieve, uitzonderlijke ondersteuningsvraag blijft het zoeken naar maatwerk.
- Alle scholen met havo en vwo hebben beleid voor hoogbegaafde leerlingen. De oprichting van een groep voor jonge, hoogbegaafde leerlingen op het categoriaal Coornhert Gymnasium is in voorbereiding (medio 2025 gerealiseerd).
- De samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en jeugdhulp vraagt blijvende aandacht en onderhoud. Verloop van mensen bij alle organisaties vergt een continu herhalen en bestendigen van de reeds gemaakte afspraken.
- Er is grotendeels uitvoering gegeven aan verbeterpunten passend onderwijs. Verlaging van de bovenmatige reserves is nog niet geheel gerealiseerd; deze reserves zijn niet het gevolg van passend onderwijs, maar stammen uit de periode daarvoor.
- Het samenwerkingsverband participeert actief in regionale netwerken zoals expert- en veiligheidstafels, wat relatief veel formatie vraagt.
- De beoogde collectieve zorg binnen het gespecialiseerd onderwijs, aansluitend bij de landelijke ontwikkeling op dit vlak, is nog niet gerealiseerd. In Midden-Holland lopen gesprekken om dit te realiseren.
- Het zicht op thuiszitters is goed, maar het aantal stijgt. We zijn meer dan voorheen betrokken bij thuiszitters in het primair onderwijs die moeten worden ingeschreven in het VO of VSO.
- Meer directe overstap van leerlingen uit het SBO en SO naar regulier VO is wenselijk.
- Het aantal voortijdig schoolverlaters (VSV'ers) ligt, behalve voor havo, onder het landelijk gemiddelde.
- Na een eerdere daling is het aantal leerlingen in het VSO weer toegenomen, al ligt het nog onder het landelijk gemiddelde. De toename in cluster 3 leidt tot wachtlijsten.
- Er is een wettelijke opgave tot om- en afbouw van de Jeugdhulp Plus; het samenwerkingsverband onderzoekt passende oplossingen.
- Het personeel van het samenwerkingsverband is betrokken, deskundig en gewaardeerd. Het ziekteverzuim blijft uitzonderlijk laag.

In algemene zin is opgemerkt dat de verharding in de samenleving, de prestatiedruk in en buiten het onderwijs en het toenemende individualisme ook tot uiting komen in het onderwijs.

Hoewel het beeld overwegend positief is, zijn verdere stappen noodzakelijk. Zo blijft het een gezamenlijke opgave om het aantal jongeren dat niet actief deelneemt aan onderwijs terug te dringen. Het vraagt om een gedeelde visie en gezamenlijke aanpak van gemeenten, scholen, samenwerkingsverbanden én ouders. De schoolbesturen en scholen, als formele deelnemers van het samenwerkingsverband, hebben al mooie stappen gezet en de samenwerking is versterkt. Essentieel blijft dat zij zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de realisatie van passend onderwijs.

Kijkend naar de specifieke doelstellingen uit het voorgaande ondersteuningsplan, is onderstaand weergegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd in het najaar van 2025.

Actie	Initiatief	Voortgang
Ambitie 1: passend onderwijs is gezamenlijke verantwoordelijkheid		
Inrichten van een ouder- en jeugdsteunpunt	SWV	Gerealiseerd
Uitvoering van de vastgestelde plannen voor NPO, VSV en HB	Scholen en SWV	Gerealiseerd
In gesprek over het huidige samenwerkingsmodel	AV	Gerealiseerd (model blijft ongewijzigd)
Ambitie 2: inclusiever onderwijs en een zorg-onderwijscontinuüm		
Samenwerking en expertisedeling VO-V(S)O	Scholen en SWV	Lopend in werkgroepen inclusief onderwijs
Data gestuurd werken op thema's	SWV	Lopend
Meer symbiose-achtige trajecten op de OOV	Scholen en OOV	Gerealiseerd
Intensieve samenwerking met jeugdhulp om uitval te voorkomen	SWV, scholen en gemeenten	Lopend
Afspraken over onderwijs op zorglocaties, beperken wachtlijsten VSO en inrichten onderwijszorgklassen in het VSO	SWV, scholen en gemeenten	Deels gerealiseerd
Inrichten van onderwijszorgarrangementen voor leerlingen die uit de jeugdzorg-plus komen	SWV, scholen en gemeenten	Lopend
Ambitie 3: versterken van de samenwerking onderwijs - jeugdhulp		
Doorontwikkeling JOS in Midden-Holland	Gemeenten en SWV	Gerealiseerd
Hernieuwing van de samenwerking in Rijnstreek	Gemeenten en SWV	Lopend
Ontwikkelen van een doorbraakaanpak/ doorzettingsmacht in de samenwerking onderwijs - jeugdhulp	Gemeenten en SWV	Gerealiseerd
Randvoorwaarde: een financieel houdbaar kader		
Ombuiging deelnamepercentage VSO door volumesturing (naar 3.26%)	Scholen en SWV	Deels gerealiseerd
Ombuiging deelnamepercentage pro door voorrangbeleid, vermindering schoolgebonden middelen en begeleiding passend onderwijs	SWV	Gerealiseerd
Ombuiging deelnamepercentage lwoo door onderzoek naar populatiebepoortiging of budgettair beheer	SWV	Gerealiseerd
Bestuur en organisatie		
Doorontwikkeling van het onafhankelijk toezicht	AV	Gerealiseerd
Uitvoering Verbeteragenda passend onderwijs via de jaarplannen	SWV	Gerealiseerd
Verbeterpunten Inspectierapport ten uitvoer brengen	SWV	Gerealiseerd

1.4 Ontwikkelingen in de samenleving

Dit ondersteuningsplan staat niet op zichzelf. Het bieden van passend en inclusief onderwijs is nauw verbonden met ontwikkelingen in de samenleving. We beschrijven een aantal daarvan in dit hoofdstuk, als context voor onze inzet in de komende jaren.

Ontwikkelingen bij leerlingen en ouders

Circa de helft van de jongeren ervaart vaak stress (RIVM gezondheidsmonitor), vooral door school, huiswerk en alles wat ze moeten doen. Daarnaast heeft de overheid begin 2024 een richtlijn gegeven om mobieltjes niet meer te gebruiken in de klas, omdat mobieltjes scholieren afleiden van het leren en het contact tussen leerlingen in de weg zit. Vooral kinderen die gemiddeld al lager presteren hebben last van de negatieve gevolgen van mobieltjes tijdens de les (Ouders & onderwijs). Scholen ervaren dat de jongeren minder weerbaar lijken te zijn en minder goed lijken om te kunnen gaan met tegenslagen, wat stress en angst in de hand werkt. De Onderwijsraad heeft in januari 2026 het advies 'Welzijn en onderwijs' uitgebracht, dat ingaat op het verminderde welzijn van leerlingen. De Onderwijsraad pleit bij beleidsmakers en scholen voor een breder perspectief op verminderd welzijn, zodat de onderwijseigen mogelijkheden om bij te dragen aan welzijn beter worden benut. De raad benadrukt dat welzijn niet alleen een voorwaarde is, maar ook een opbrengst van onderwijs. Zie: [Welzijn en onderwijs | Onderwijsraad](#).

Ouders zijn in het algemeen mondiger geworden en vragen meer voor hun kinderen dan voorheen. Zowel de leerlingen als hun ouders doen een groter beroep op de scholen voor ondersteuning en faciliteiten. Ook de gemeenten en jeugdhulp zien deze ontwikkeling en vragen de scholen om de leerlingen en hun ouders te helpen hun vragen 'te normaliseren'. De Onderwijsraad brengt in het derde kwartaal van 2026 een advies uit over de ontwikkelingen en recente spanningen in de relatie tussen ouders en school, vanuit de vraag: Wat is er nodig om de samenwerking en het vertrouwen tussen ouders en scholen te versterken? Zie: [Relatie tussen ouders en scholen | Onderwijsraad](#).

Lerarentekort

Het lerarentekort is in heel Nederland groot. Dit vergt veel inzet van de scholen in het werven en inwerken van nieuwe docenten, naast de inzet op het behouden van de bestaande medewerkers. De instroom van steeds nieuwe docenten maakt het voor de scholen complexer om een consistente gezamenlijke pedagogisch-didactische aanpak binnen de school vast te houden, die zo nodig is om alle leerlingen de veiligheid, lessen en ondersteuning te bieden die zij nodig hebben. Het lerarentekort vormt ook in de komende jaren een beperkende factor in de voorgenomen ambities.

Schaarste in de jeugdhulp

De vraag naar jeugdhulp neemt toe en als gevolg daarvan zijn er financiële tekorten in de jeugdhulp. Landelijk werken vijf partijen aan een hervormingsagenda jeugd om de hulpverlening te verbeteren en het jeugdstelsel beter beheersbaar te maken (namelijk het ministerie van VWS, zorgaanbieders, cliëntenvertegenwoordigers, professionals en de VNG). In de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 wordt ingezet op:

1. Reikwijdte: jeugdhulpplicht voor de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen.
2. Jeugdhulp steviger verbinden aan aanpalende domeinen zoals het onderwijs, volwassenen-ggz en bestaanszekerheid.
3. Stevige lokale teams en toegang.
4. Terugdringen residentiële jeugdhulp: zo thuis mogelijk.
5. Kwaliteitsverbetering en blijvend leren.
6. Verbeteren van de organisatie en inkoop van specialistische jeugdzorg.

7. Eenvoudigere uitvoering en inkoop, minder administratieve lasten en aanpak negatieve effecten marktwerking.
8. Verbeteren inzicht in het functioneren van het jeugdstelsel met data en monitoring.

De schaarste in de jeugdhulp is ook voor samenwerkingsverbanden een belangrijk gegeven. Schaarste bemoeilijkt een snelle en passende inzet van jeugdhulp in het onderwijszorgcontinuüm. Het betekent ook druk op de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp, en tussen samenwerkingsverbanden en gemeenten. De gemeenten maken keuzes over de inzet van hun middelen, wat soms resulteert in een bezuiniging op preventieve hulp en in druk op het onderwijs om meer te doen. In de hervormingsagenda zitten echter ook aanknopingspunten om de verbinding onderwijs en jeugdhulp te versterken. Voorbeelden hiervan zijn de inzet op normaliseren en het versterken van het gewone leven, het oppakken van problemen in de context van het gezin, en de inzet op sterke lokale teams.

Ontwikkelingen in politiek en regelgeving

Het samenwerkingsverband probeert zoals steeds tijdig in te spelen op nieuwe (landelijke) ontwikkelingen. In 2020 heeft OCW het passend onderwijs geëvalueerd en de verbeteraanpak passend onderwijs uitgebracht. Deze verbeteraanpak bevat 25 maatregelen die de voorwaarden voor passend onderwijs verder versterken en verduidelijken wat er van alle betrokkenen verwacht wordt. Daarnaast is in het kader van de verbeteraanpak ook afgesproken om te werken aan de beweging naar inclusief onderwijs 2035. Jaarlijks brengt OCW een voortgangsrapportage uit. Ook de verkenning van directe bekostiging van het praktijkonderwijs en 'meer mogelijk maken om verzuim en schooluitval te voorkomen', zijn maatregelen uit de verbeteraanpak. In 2027 volgt een evaluatie van de verbeteraanpak en het stelsel van passend onderwijs. Het samenwerkingsverband speelt actief in op deze ontwikkelingen. Naast deze maatregelen spelen andere ontwikkelingen vanuit OCW, zoals een gesprek over de regio-indeling van de samenwerkingsverbanden. De Inspectie voor het onderwijs vraagt de samenwerkingsverbanden om meer verantwoording af te leggen over de doelmatige inzet van de middelen passend onderwijs door scholen.

Sluiting scholen Auris

In de regio sluiten de scholen van de Koninklijke Aurisgroep voor cluster 2 (auditief en communicatief) en worden de leerlingen met ambulante begeleiding in het regulier onderwijs geplaatst. Alleen voor leerlingen met een zwaardere auditieve beperking is er nog een voorziening in Rotterdam, verbonden aan een reguliere school voor voortgezet onderwijs.

Nieuwe scholen in Gouda

Twee schoolbesturen hebben beide het initiatief genomen om een nieuwe vo-school in Gouda op te richten. De aanvraag van één schoolbestuur is goedgekeurd, de andere aanvraag loopt nog. Het gaat om twee schoolbesturen die beide nu geen deel uitmaken van het samenwerkingsverband MHR, maar bij realisatie van hun school wel wettelijk verplicht zijn om aan te sluiten bij het samenwerkingsverband. Een van de besturen heeft inmiddels toestemming een school voor vmbo-tl te starten. De huisvesting is nog niet geregeld. Het andere bestuur moet de procedure nog doorlopen.

Het samenwerkingsverband zal zich te gelegener tijd inspannen om met deze schoolbesturen een goede samenwerking te bereiken en commitment van hen te krijgen voor deelname aan de bestaande en beoogde samenwerking, zoals beschreven in de twee delen van dit ondersteuningsplan.

Ontwikkelingen in het primair onderwijs

Hoewel er goed wordt samengewerkt met de samenwerkingsverbanden primair onderwijs in de regio, ontwikkelen deze ook zelfstandig beleid. Zo kent het samenwerkingsverband PO Rijnstreek het project HUP en zijn er in Midden-Holland voor mytyl/tyltyl leerlingen lesplaatsen op reguliere scholen gecreëerd. Bij

overstap van PO naar VO zal de vraag komen of deze constructies in het voortgezet onderwijs ook kunnen, met verwijzing naar inclusie en thuisnabij onderwijs!

Afbakening reikwijdte passend onderwijs

Er zijn ook andere ontwikkelingen die het beleid van passend onderwijs wel raken, maar niet onder de reikwijdte van passend onderwijs vallen. Zo maakt het beleid ten aanzien van kansengelijkheid en het beleid aangaande nieuwkomers geen deel uit van passend onderwijs.

De schoolbesturen in de regio Rijnstreek hebben besloten de leerlingenstromen PO-VO te reguleren. Dit is een autonome beslissing van deze schoolbesturen.

Positie samenwerkingsverband

Het samenwerkingsverband vormt op meer en meer terreinen een verbindende schakel. Dat is een goede ontwikkeling en die rol wil het samenwerkingsverband ook graag vervullen. Het heeft echter ook een keerzijde. De werkdruk neemt toe, want het vraagt ook formatieve inzet.

Hoofdstuk 2 | Visie en missie

De visie en missie van het samenwerkingsverband zijn in voorgaande ondersteuningsplannen vastgesteld en worden hier ter inleiding op het koersplan opnieuw vermeld. De bestuurlijke kaders staan vermeld in deel B.

Visie

Het samenwerkingsverband realiseert passend onderwijs voor iedere jongere, door een sterke basisondersteuning op school en extra ondersteuning voor die jongeren, die dat tijdens hun schoolloopbaan nodig hebben. Daarbij bevordert het actief de ontwikkeling naar inclusief onderwijs.

Missie

Het samenwerkingsverband is een professionele organisatie waarin besturen voor regulier voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs samenwerken om voor iedere leerling in de regio een passend en aantrekkelijk onderwijsaanbod te realiseren, geleidelijk meer en meer binnen een inclusieve setting. Waar nodig zijn er flexibele arrangementen (in samenwerking met jeugdhulpverlening) voor extra ondersteuning. De speciale onderwijssteuningsvoorzieningen (tijdelijk én structureel) bieden kwalitatief hoogwaardig onderwijs. Leidend daarin is onze missie:

Een sterk basisfundament met ondersteuning naar zwaarte op maat, zo inclusief mogelijk!

Het samenwerkingsverband zijn we samen

Aanvullend op bovenstaande benadrukken we dat de schoolbesturen en het bureau van het samenwerkingsverband gezamenlijk staan voor de ambities en afspraken in dit ondersteuningsplan. We verantwoorden ons in de komende jaren naar elkaar ten aanzien van het behalen van deze ambities, en sturen zo nodig bij.

Het bestuur en personeel van het samenwerkingsverband wensen binnen de beschikbare formatie in brede zin een adviserende en dienstverlenende rol vervullen voor alle stakeholders, maar geven zich ook een reflecterende taak en de rol van kritische collega richting de scholen.

Hoofdstuk 3 | De ontwikkeling naar inclusief onderwijs

3.1 Voortzetten van passend onderwijs op de scholen

De scholen bieden goed onderwijs, een veilig en pedagogisch klimaat en basis- en extra ondersteuning. Zij beschrijven de ondersteuning die zij bieden in hun schoolgids. In deel B van dit ondersteuningsplan staat beschreven hoe de scholen hun ondersteuning inrichten en welk bovenschools aanbod er is, zoals de onderwijsopvangvoorziening.

De scholen werken binnen het samenwerkingsverband samen aan het versterken en professionaliseren van het dekkend netwerk. Dit gebeurt binnen diverse lerende netwerken, zoals de directiekamers, het overleg voor coördinatoren onderwijsondersteuning, het netwerk voor begeleiders passend onderwijs en het netwerk voor specialisten (hoog)begaafdheid.

Soepele overstappen voor een doorgaande schoolloopbaan

De scholen werken samen aan doorgaande schoolloopbanen voor leerlingen, zodat leerlingen een overstap zo soepel mogelijk kunnen maken. De doorgaande lijnen PO-VO en VO-vervolgonderwijs zijn binnen de regio goed georganiseerd. Er wordt constructief samengewerkt in beide regio's met de (schoolbesturen van de) samenwerkingsverbanden PO/SO. We blijven de komende periode investeren in de onderlinge relaties en de samenwerking. In de overstap PO-VO en VO-MBO speelt het samenwerkingsverband een coördinerende rol. Ook in de horizontale overstappen VO-VO en VO-VSO of VSO-VO wordt samengewerkt. Zij-instroom proberen we te beperken en zo mogelijk te reguleren.

Samenwerking met leerling en ouders

Een goede samenwerking tussen school en ouders is van groot belang. Niet alleen als er zorgen zijn en een leerling extra hulp of ondersteuning nodig heeft, maar vanaf het eerste contact. Het samenwerkingsverband stimuleert dat ouders vanaf het begin worden betrokken bij het onderwijs en de ondersteuning van hun kind. Ook de leerling zelf wordt gehoord. De website van het samenwerkingsverband, het ouder- en jeugdsteunpunt en de schoolgidsen/ websites van de scholen informeren de ouders over hun mogelijkheden om in gesprek te gaan en inspraak te hebben.

De onderwijsprofessionals gaan uit van de vraag van jongeren en hun ouders. De mogelijkheden van de jongere en ouders zelf, die van de school en van partners in en om de school moeten in samenhang worden gezien. Niet alles is mogelijk; elke school kent beperkingen in menskracht of middelen, maar spant zich vanuit de zorgplicht optimaal in om passende ondersteuning te bieden. Als dat niet mogelijk is, dan zoekt de school samen met jongere en ouders naar een passend alternatief. Daarbij hebben de ouders en de jongeren natuurlijk ook een eigen verantwoordelijkheid.

3.2 Omdenken van een individuele aanpak naar een contextgerichte aanpak

In de ontwikkeling naar inclusief onderwijs willen we de beweging maken naar een contextgerichte aanpak, conform het gedachtegoed dat Bert Wiene uitdraagt in zijn boek 'Van individueel naar inclusief onderwijs – pleidooi voor minder labelen en meer aandacht voor de kracht van onderwijs'. Hij beschrijft daarin onder meer dat er wat hem betreft teveel aandacht uitgaat naar individuele leerlingen die gelabeld worden met diagnoses en die individueel geholpen moeten worden. Hij pleit voor een aanpak waarin goed onderwijs en goede pedagogische relaties in de school de context vormen die alle leerlingen voldoende steun moeten bieden om hun diploma te halen.

Onze ambitie is dat leerlingen zoveel mogelijk thuisnabij naar een reguliere vo-school gaan.

Wel blijft het gespecialiseerd onderwijs in een kleinere omvang beschikbaar voor leerlingen voor wie dat onderwijs beter passend is. Daarbij wordt aangetekend dat onderwijs altijd beschouwd wordt als een groepsproces.

In het maatschappelijke gesprek wordt de term 'inclusie' vaak breder gebruikt dan we hier benoemen. De bredere opdracht tot inclusie is in eerste aanleg een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen, en valt buiten de scope van dit ondersteuningsplan.

De doelstellingen voor de komende vier jaar zijn:

1.1 Alle scholen (vo en vso) verbreden hun pedagogisch-didactische aanpak in de basisondersteuning. Ze richten hun aanpak op schoolaanwezigheid, contextgericht werken en normaliseren.

1.2 Het samenwerkingsverband vormt de norm voor de basisondersteuning om naar een meer contextgerichte aanpak en verhoogt deze stapsgewijs. Deze norm is opgenomen in deel B.

1.3 De vo-scholen verbreden hun pedagogisch-didactische aanpak in de extra ondersteuning. Daarmee kunnen zij meer leerlingen met uitdagingen in hun gedrag of in hun situatie in de school onderwijs bieden. Alle scholen bieden al faciliteiten/ arrangementen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. De scholen bieden aan veel leerlingen met uitdagingen passend onderwijs, wat al een aanzienlijk beroep doet op de docenten in de scholen. Het onderwijs aan jongeren met bijvoorbeeld taalachterstand, multiproblematiek en/of externaliserend gedrag vraagt veel van de vaardigheden van de docenten en het ondersteuningsteam. Dit maakt het bereiken van deze doelstelling complex. De schoolbesturen en directies willen de docenten daarom goed meenemen in deze beweging en hen steun bieden om hun competenties te verbreden. Ook vergt deze beweging een goede samenwerking binnen de school tussen de directie, het docententeam en het ondersteuningsteam. Een geleidelijke contextgerichte benadering wordt gestimuleerd en ook vormgegeven.

Bij het verbreden van de ondersteuning zijn voor deze leerlingen vijf elementen van belang: veiligheid, structuur, persoonlijke aandacht en begeleiding, en de mogelijkheid om in een prikkelarme omgeving te leren. Het is aan elke school om te bepalen en te organiseren welke krachtige ondersteuningsstructuur zij passend vindt om recht te doen aan de gezamenlijke ambities. De situatie in het najaar 2025 is dat twee scholen een vso-klas, meerdere scholen een ondersteuningsklas, en meerdere scholen een leerwerktraject bieden.

Omdat het Rijnstroomcollege (VSO, cluster 4) heeft aangekondigd zich meer op de doelgroepleerlingen "praktijkonderwijs en vmbo-basis- en kadergerichte leerweg" met een externaliserend gedrag te willen gaan

toeleggen, zal in het kader van het regionaal dekkend aanbod en in lijn met het streven naar inclusief onderwijs in beide regio's het overleg over plaatsing van de doelgroepleerlingen met een overwegend internaliserend profiel met de scholen voor praktijkonderwijs en vmbo-basis- en kadergerichte leerweg worden versneld.

1.4 De vo-scholen nemen in hun brugklas stapsgewijs meer leerlingen met uitdagingen in hun gedrag of hun situatie op. Gaandeweg worden de vo-scholen vaardiger in hun pedagogisch-didactische aanpak en ondersteuning. De scholen en het samenwerkingsverband sturen dan in de overstap po-vo aan op het plaatsen van meer leerlingen met uitdagingen in een brugklas in een reguliere vo-school in plaats van in een vso-brugklas.

1.5 Het samenwerkingsverband gaat de scholen meer bevragen op hun contextgerichte benadering. Met name bij verwijzingen naar het gespecialiseerd onderwijs vraagt het samenwerkingsverband wat de school anders kan doen om een volgende verwijzing te voorkomen. Het samenwerkingsverband wil daarbij een adviserende rol vervullen. Het swv ontwikkelt zich verder in zijn rol van kenniscoördinator en 'critical friend'.

1.6 De vso-scholen delen hun expertise ten aanzien van de pedagogisch-didactische aanpak met de vo-scholen. Ook leiden zij leerlingen terug naar het regulier vo, met name als de leerlingen daardoor meer keuzemogelijkheden hebben in hun onderwijsprofielen of voor hun persoonlijke ontwikkeling.

1.7 Ook de onderwijsopvangvoorziening deelt zijn expertise met de vo-scholen. Dit leidt mogelijk tot meer ambulante inzet van de onderwijsopvangvoorziening.

1.8 De scholen, het samenwerkingsverband en de onderwijsopvangvoorziening nemen hun rol in de afbouw van de jeugdhulp+. Het samenwerkingsverband heeft de visie dat jeugdhulp+-jeugdigen een (zeer) klein deel vormen van de jeugdigen met complexe problematiek waar scholen op dit moment mee te maken hebben. Er zijn ook leerlingen met (min of meer) overeenkomstige problematiek die niet met jeugdhulp+ te maken krijgen. Om die reden richt het samenwerkingsverband zich niet exclusief op jeugdhulp+-jeugdigen, maar ziet deze als deel van een grotere groep met complexe problematiek. In nauw overleg met de scholen ontwikkelt het samenwerkingsverband plannen op welke wijze deze complexe doelgroep het beste aan het onderwijs verbonden kan blijven. Daarbij gelden de uitgangspunten: kleinschaligheid/ nabijheid, continuïteit van onderwijs/ een doorgaande leerlijn, en actieve betrokkenheid vanuit het samenwerkingsverband. Vanuit deze uitgangspunten is het samenwerkingsverband (boven-)regionaal in gesprek met de gemeenten, andere samenwerkingsverbanden en scholen. De inzet is dat jeugdigen die terugkeren uit de jeugdhulp+ nabij hun (eventueel tijdelijk vervangende) thuis naar school gaan, eventueel na een traject bij de onderwijsopvangvoorziening.

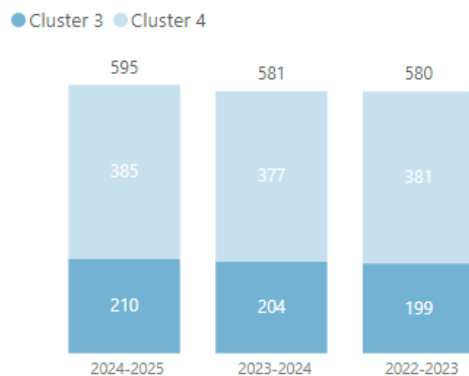
1.9 De vo- en vso-scholen en het samenwerkingsverband bieden gezamenlijk een dekkend netwerk aan voorzieningen. De scholen en het samenwerkingsverband stemmen hun faciliteiten, arrangementen en voorzieningen op elkaar af, zodat er in de regio een dekkend netwerk aan voorzieningen voor alle leerlingen is. Wellicht kan de samenwerking worden versterkt door het vso (vooral cluster 4) onder regie van het regulier voortgezet onderwijs te brengen, zoals ten tijde van de vorige planperiode geopperd. Dit gaan we nader onderzoeken.

Een beoogd effect van deze inzet is dat het deelnamepercentage vso afneemt van 3,7% in 2025 naar 2,8% in 2030. Er is een beweging nodig op meerdere doelgroepen, namelijk op cluster-4 (doelgroep gedrags- en psychiatrische problematiek) en op cluster-3-zml (doelgroep zeer moeilijk lerend). Bij deze beide doelgroepen zien we nu een groei in het vso. Naar verwachting is een beweging op cluster-4 kansrijker dan op cluster-3-zml, omdat het bij cluster-3-zml een schoolniveau betreft. We gaan ervan uit dat de doelgroepen lb (lichamelijk beperkt), lz (langdurig ziek) en mg (meervoudig beperkt) in het vso cluster-3 constant in aantal zijn.

Ondersteuningsplan 2026-2030 deel A: Koersplan

Een krimp van het vso heeft gevolgen voor leerlingstromen, personele formatie en exploitatie. Dit vraagt om tijdig overleg tussen de schoolbesturen vo en vso. Het samenwerkingsverband zal hierin een initiërende en verbindende rol vervullen.

Aantal VSO leerlingen

Doelgroep cluster-3-zeer moeilijk lerend

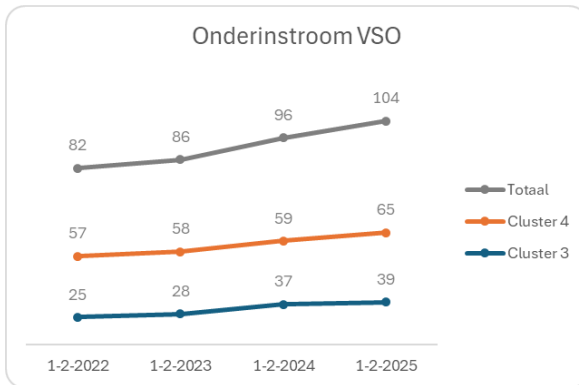
De redenen voor de groei in het cluster-3-zml zijn niet helemaal duidelijk. De groei lijkt te maken te hebben met een toename in zeer moeilijk lerende jongeren (nieuwkomers, premature kinderen?) en een toename in het toepassen van leerrecht waarbij een zwaardere doelgroep dan voorheen (leerroute 2) in de vso-zml-school komt. Een mogelijkheid om leerlingen meer regulier te plaatsen ligt bij leerlingen in de leerroute 4, die mogelijk in het praktijkonderwijs onderwijs kunnen volgen. Deze leerroutes refereren aan het landelijke doelgroepenmodel van de sectorraad gespecialiseerd onderwijs: <https://doelgroepenmodel.nl/>.

Doelgroep cluster-4 gedrags- en psychiatrische problematiek

De mogelijkheden voor het volgen van regulier onderwijs liggen voor deze jongeren bij alle vo-scholen die het schoolniveau bieden dat bij deze leerlingen past. De groei in het cluster-4-vso lijkt te maken te hebben met het nog niet voldoende handelingsvaardig zijn van de vo-scholen voor deze groep jongeren, en met het zwaarder worden van de problematiek van deze jongeren. We zien dat het externaliserende gedrag van sommige jongeren zo heftig wordt dat er veiligheidsrisico's ontstaan voor anderen in de school. Anderzijds zien we dat de heftigheid van problematiek van internaliserende leerlingen toe lijkt te nemen. Dit betekent dat de vo-scholen een uitbreiding van hun handelingsrepertoire, meer en andersoortige expertise onder handbereik in de scholen en mogelijk ook andere organisatievormen nodig hebben om deze leerlingen in de reguliere vo-scholen te kunnen behouden.

De onderinstroom beïnvloeden

De onderinstroom is de afgelopen jaren toegenomen, zowel voor cluster-3 als cluster-4.

We willen de komende jaren meer leerlingen laten starten in een brugklas van een reguliere vo-school. Dat betekent dat we al voorafgaand aan de overstap po-vo willen sturen op plaatsing in het regulier vo. De onderwijsspecialisten van het samenwerkingsverband voeren elk jaar al gesprekken met de so-, sbo- en baso-scholen over leerlingen en de keuze voor regulier vo of vso. Toelating tot het vso vindt alleen plaats met een preadvies van een onderwijsspecialist van het samenwerkingsverband. Daarbij willen we bezien of en hoe vo-scholen actiever “aan de voorkant” betrokken kunnen worden. Wanneer de vo-scholen groeien in hun handelingsvaardigheden, kunnen de onderwijsspecialisten van het samenwerkingsverband scherpere criteria gaan hanteren voor plaatsing in het vso.

De projectgroep inclusief onderwijs als aanjager

In de afgelopen jaren heeft een werkgroep met directeuren uit de beide directiekamers, ondersteund door een onderwijsspecialist van het samenwerkingsverband en een externe adviseur, al initiatieven genomen om het gesprek over contextgericht inclusief onderwijs te voeren. De directiekamers hebben besloten om met name in te zetten op ingroei van jongeren vanuit het basisonderwijs in het reguliere vo. Daarnaast wordt de overstap vanuit het vso naar het vo bevorderd. In het schooljaar 2024/2025 heeft de werkgroep de scholen opdracht gegeven een swot-analyse van hun brugklassen te maken. Vanuit die swot-analyse gaan de scholen in 2025/2026 handelingsperspectieven bepalen om hun brugklassen zo te versterken, dat zij meer leerlingen met een ondersteuningsbehoefte kunnen faciliteren binnen de school. Hierdoor kunnen meer leerlingen vanuit het basisonderwijs instromen in een brugklas op een reguliere school. Het samenwerkingsverband neemt de geleerde lessen mee in de stapsgewijze aanscherping van de norm basisondersteuning.

Met ingang van 1 januari 2026 wordt de werkgroepen omgevormd tot één projectgroep, met een nieuwe samenstelling. Ook de komende jaren is het de rol van de projectgroep inclusief onderwijs om de scholen te inspireren en uit te dagen tot het nemen van concrete verbeteracties. De projectgroep werkt vanuit een cyclisch proces aan verbeteringen in de scholen, te beginnen met versterking van de brugklassen in 2026/2027 en doorgroeiend naar meer sturende maatregelen, zoals het onderbrengen van de verantwoordelijkheid voor (nieuwe) vso-leerlingen bij de vo-schoolbesturen. Ook begeleidt de projectgroep het gesprek tussen de scholen en het samenwerkingsverband over het dekkend netwerk. Dit betreft dan met name de tussenvoorzieningen die nodig zijn tussen het vo en het vso, en de rol van de onderwijsopvangvoorziening. In hoofdstuk 7 zijn de bovengenoemde doelstellingen weergegeven, met daarbij een aantal tussendoelen.

De weg naar inclusie vraagt niet alleen iets van de scholen, maar een maatschappelijke opgave die alleen tot resultaat kan worden gebracht door intensieve samenwerking tussen schoolbesturen, samenwerkingsverbanden, gemeenten en andere partijen die hierin een onmisbare rol spelen. De inrichting van het schoolgebouw heeft invloed op de wijze waarop in verdergaande vorm inclusief onderwijs kan worden gerealiseerd. Daarom vergt dit aandacht bij de renovatie en nieuwbouw van schoolgebouwen. Het vergt ook aanpassingen van verordening leerlingenvervoer en de inzet van flankerende zorg voor bepaalde leerlingen als ook op stageplekken. Een nadere uitwerking is opgenomen in deel B.

[Ondersteuningsplan 2026-2030 deel A: Koersplan](#)

Hoofdstuk 4 | Versterken schoolaanwezigheid en onderwijszorgcontinuüm

4.1 Omdenken van verzuim naar schoolaanwezigheid

Elke leerling verdient een positieve en waardevolle onderwijservaring. Aanwezigheid is daarvoor een belangrijke basis. Steeds meer scholen kiezen dan ook voor een proactieve aanpak: niet het verzuim centraal stellen, maar juist het versterken van aanwezigheid. Een schoolbrede aanpak, onderbouwd met data en gebaseerd op bewezen methodes, maakt het mogelijk om aanwezigheid te stimuleren én verzuim vroegtijdig te signaleren. Het Multi-Dimensional Multi-Tiered System of Support (MD-MTSS) helpt scholen om hun aanpak van aanwezigheid te versterken en structureren. Zie de figuur hieronder. Het samenwerkingsverband stimuleert de scholen te werken met dit model voor schoolaanwezigheid.

4.2 Ambitie en doelen

In de afgelopen jaren is de schoolaanwezigheid van leerlingen minder geworden. De scholen zien een afname in ongeoorloofd verzuim (spijbelen) en een toename in ziekmeldingen. Het aantal ziekmeldingen is op alle scholen flink toegenomen. Veelal gaat het om kortdurend verzuim, maar bij een deel van de leerlingen om terugkerend (kort) verzuim.

Daarnaast is er een toename in het aantal leerlingen met zorgwekkend en langdurig verzuim. Het gaat veelal om complexe situaties die maken dat de leerling (psychisch) minder of (vrijwel) niet in staat is om naar school te komen. In de regio MHR betreft het in 2025 circa 350 leerlingen, volgens de door de scholen aangeleverde cijfers (dit is circa 2 procent van het totaal aantal leerlingen). Zie het jaarverslag 'Schoolaanwezigheid'.

Ondersteuningsplan 2026-2030 deel A: Koersplan

Onze ambitie is dat alle leerlingen onderwijs op school volgen en zich onderdeel van de schoolgemeenschap voelen. De leerlingen gaan naar school en worden daar gezien en gehoord. Ze worden gemist als ze er niet zijn.

De doelstellingen voor de komende vier jaar zijn:

2.1 De schoolaanwezigheid van leerlingen neemt toe. Alle scholen versterken hiertoe hun pedagogisch-didactische aanpak, de ouderbetrokkenheid en hun interventies om schoolaanwezigheid te stimuleren. Schoolaanwezigheid is de basis voor de contextgerichte aanpak die in hoofdstuk 3 is beschreven. Door het stimuleren van een goede aanwezigheid en effectieve interventies bij beginnend verzuim, zal ook het aanhoudend verzuim in duur en aantallen afnemen. De scholen monitoren zelf de schoolaanwezigheid van de leerlingen.

2.2 De scholen en het samenwerkingsverband blijven investeren in de samenwerking met ouders en ketenpartners ten aanzien van schoolaanwezigheid en verzuim. Met elkaar willen we de maatschappelijke ontwikkeling van minder schoolaanwezigheid keren. Dit vergt een preventieve en normaliserende inzet. Het lijkt nodig om de verwachting naar leerlingen en ouders uit te spreken dat leerlingen alle lessen op school volgen, omdat dit mogelijk niet meer vanzelfsprekend is voor hen.

Daarnaast zetten we ons gezamenlijk in om het zorgwekkend en langdurig verzuim van leerlingen op te lossen. Dat vergt een oplossende inzet met inbreng vanuit school, ouders, de jeugdgezondheidszorg, leerplicht/ leerrecht en lokaal team/ jeugdhulp. De praktijk blijkt niet eenvoudig. Iedereen zet zich in met goede intenties, maar het komen tot een goede samenwerking blijkt complex. Er is schaarste aan personeel en financiële middelen, bij alle partners. En er is niet altijd een gedeelde visie. Moet een leerling meer rust hebben en daarom niet naar school? Of is het naar school gaan juist een beschermende factor om verdere afstand tot het onderwijs tegen te gaan? Hierover blijven de scholen en het samenwerkingsverband het gesprek opzoeken met de bovengenoemde partners. Zowel in de besprekingen over individuele leerlingen, als in het beleidsmatige gesprek.

Beleidsmatig werken we samen aan schoolaanwezigheid in de gezamenlijke ontwikkelagenda van de regio's Midden-Holland en Rijnstreek/ Holland Rijnland.

Een beoogde effect van deze inzet is dat het aantal leerlingen met langdurig verzuim (najaar 2025: circa 350 leerlingen) in 2030 met 10% is afgenomen. Dat betekent dat de toename in verzuim van de afgelopen jaren wordt omgebogen naar een daling. Het samenwerkingsverband monitort het langdurig verzuim op basis van de meldingen van de scholen in een digitaal systeem.

2.3 Meer leerlingen volgen onderwijs op school of in een onderwijszorgarrangement. Het uitgangspunt van de scholen en het samenwerkingsverband is dat onderwijs op een onderwijslocatie wordt gegeven, en niet op een zorglocatie. Wij handelen vanuit het 'Fasenmodel onderwijszorgcontinuüm Holland-Rijnland' (zie deel B) en passen deze uitgangspunten ook toe in Midden-Holland. In de praktijk blijken jongeren vanuit een zorglocatie niet of moeizaam op te bouwen naar onderwijs op school. Vanuit die gedachte wil het samenwerkingsverband een nieuw instroomtraject bij de onderwijsopvangvoorzieningen in Gouda en Alphen aan den Rijn realiseren. Op die onderwijslocatie kunnen we beter de regie over het onderwijs van de leerling behouden en kan handelingsgericht worden gewerkt aan de vaardigheden die de leerlingen nodig hebben om weer regulier naar school te gaan.

2.4 Uitvoeren van het nieuwe vsv-programma 2026-2030.

In het kader van de wet 'Van school naar duurzaam werk' is een nieuw regionaal vsv-programma opgesteld (vsv staat voor: 'voortijdig school verlaten'). Hierin zijn maatregelen opgenomen die ook de schooluitval van v(s)o-leerlingen moeten tegengaan, te weten:

- Begeleiding van de overstap van vo naar mbo voor specifieke doelgroepen: leerlingen van praktijkonderwijs, vso en isk (internationale schakelklas), inclusief expertiseontwikkeling ten aanzien van amv-ers (alleenstaande minderjarigen).
- Begeleiding van het vinden en uitvoeren van stages bij jongeren die een stage nodig hebben om hun diploma te halen en deze begeleiding nodig hebben. Hier zijn de doelgroepen: jongeren op het vmbo, pro, vso, mbo1 en mbo2 die: externaliserend gedrag vertonen; grote begeleidingsbehoefte hebben op de werkplek; liever niet leren in een schoolse setting; grote uitdagingen hebben met de Nederlandse taal.

Het vo, het mbo, het swv en de gemeenten delen de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor zowel de beoogde vsv-reductie als voor duurzame arbeidstoeleiding. De prioriteit ligt bij kwetsbare overstappers, de entree-instroom en de verbinding met duurzame participatie.

Het samenwerkingsverband heeft een coördinerende rol namens de v(s)o-scholen ten aanzien van het vsv-programma. De specifieke maatregelen zijn belegd bij projectleiders.

Het samenwerkingsverband als aanjager

Ten aanzien van schoolaanwezigheid en onderwijszorgcontinuüm is het samenwerkingsverband de aanjager, in afstemming met de directiekamers en het netwerk van de coördinatoren onderwijsondersteuning van de scholen. Het samenwerkingsverband maakt de ontwikkelafspraken met de scholen, de gemeenten en overige partners, en ziet toe op de uitvoering.

Hoofdstuk 5 | Versterken samenwerking onderwijs – jeugdhulp

Ambitie: Met de gemeenten werken we samen aan de ambitie dat jongeren zich kunnen ontwikkelen tot volwaardig deelnemers aan de maatschappij.

De scholen en het samenwerkingsverband werken met de gemeenten vanuit een gezamenlijke ontwikkelagenda. In de voorgaande periode zijn al afspraken gemaakt over de onderlinge samenwerking en het samen integraal arrangeren, van waaruit we allen werken (zie deel B). Ook zijn er werkprocessen voor het signaleren, opschalen en samenwerken rond verzuim. Het blijft belangrijk om deze afspraken te onderhouden en door te ontwikkelen. De ontwikkelagenda wordt jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd in een cyclisch proces.

In het kader van de Hervormingsagenda Jeugd speelt de om- en afbouw Jeugdhulp+. Dit is een landelijke ontwikkeling, waarover (boven)regionaal afspraken worden gemaakt.

5.1 Regio Midden-Holland

De wethouders in Midden-Holland hebben in een gesprek met de samenwerkingsverbanden aangegeven dat voor hen 'inclusief onderwijs' dient als belangrijkste ambitie om aan te werken. Daaronder hangen het 'dekkend onderwijs(zorg)aanbod' en de 'data & monitoring van thuiszitters'.

In de regio Midden-Holland staan in het schooljaar 2025-2026 twee hoofdpunten centraal in de ontwikkelagenda: collectieve inzet van zorg in onderwijs, en thuiszitters en risicoleerlingen.

Ten aanzien van collectieve inzet van zorg in onderwijs wordt beoogd om met een collectieve jeugdhulpinzet op scholen voor vso en pro de hulp voor deze jongeren te verbeteren. Beoogd wordt de eerste fase van deze hulp per augustus 2026 op meerdere scholen te hebben gerealiseerd. Na een evaluatie in het tweede jaar volgt de tweede fase van uitrol. In het regulier vo is er al JOS (jeugdhulp op school), 80% door gemeenten bekostigd en 20% door de scholen.

Ten aanzien van thuiszitters en risicoleerlingen is een gezamenlijk plan van aanpak opgesteld, met daarin onder andere de realisatie van een instroomtraject bij de onderwijsopvangvoorziening. Beoogd wordt dit traject in 2025/2026 te realiseren. Verder is de intentie om meer data gestuurd analyses te maken van de doelgroepen en interventie-opties. Zo willen we gezamenlijk handelen en leren.

5.2 Regio Rijnstreek/ Holland-Rijnland

In de regio Rijnstreek is een gezamenlijk actieprogramma in een afrondende fase (november 2025). Hierin zijn vier ambities opgenomen, namelijk:

1. Met preventie voorkomen dat specialistische ondersteuning nodig is
2. Effectiever organiseren van jeugdhulp in relatie tot het onderwijs
3. Arrangementen voor jeugdigen met complexe problematiek
4. Verbeteren aanpak langdurig verzuim (thuiszitters en risicoleerlingen)

De vaststelling en uitvoering van het actieprogramma hangen samen met de ontwikkelingen binnen de gemeente Alphen aan den Rijn ten aanzien van de jeugdhulp. De gemeente en de organisatie voor de jeugdteams Oog voor Thuis zijn najaar 2025 in gesprek over de opdracht en werkwijzen. En de gemeente heeft besloten om voor de inkoop van de gespecialiseerde jeugdhulp per 1 januari 2027 over te gaan naar Holland Rijnland. In het LEA-overleg is najaar 2025 een strategiekaart 2025-2035 ontworpen tussen de gemeente en de schoolbesturen. Het programma kent de volgende ambities:

- Wij organiseren community's in de wijken
- Preventie en opgroei-ondersteuning organiseren we integraal en nabij
- Voor ieder kind is er plek
- We bieden een aangenaam leer- en ontwikkelklimaat voor onze medewerkers

In Nieuwkoop bestaat reeds een stevige samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp en die willen we bestendigen. In samenspraak werken we de komende periode aan onze gezamenlijke doelstellingen, aan inclusief onderwijs en schoolaanwezigheid.

Binnen de regio Holland Rijnland ontwikkelen we samen het integraal arrangeren, een handreiking taken en rollen, het onderwijszorgcontinuüm, een escalatieladder en de om- en afbouw jeugdhulp-plus.

Hoofdstuk 6 | Financiën en verantwoording

6.1 Inzet financiële middelen

Het samenwerkingsverband kent een “hybride model” voor wat betreft arrangementen en de verdeling van middelen. Op het niveau van het samenwerkingsverband kennen we de arrangementen OOV en ambulante begeleiding Langdurig Ziek/Lichamelijk Beperkt.

De in 2024 vastgestelde kaders en uitgangspunten voor het financieel beleid zijn opgenomen in deel B, met daarin ook de verdelingssystematiek voor de middelen die naar de scholen gaan. Dit deel bevat de meerjarenbegroting voor het samenwerkingsverband. Daarin is de beoogde beweging naar meer inclusief onderwijs en daarmee minder verwijzingen naar het vso conservatief meegenomen. Middelen die in de loop van de jaren beschikbaar komen, bijvoorbeeld door minder verwijzingen naar het vso, zetten we in om de in dit ondersteuningsplan genoemde bewegingen (namelijk het versterken van de pedagogisch-didactische aanpak in het regulier onderwijs en het vergroten van de aanwezigheid van leerlingen op de scholen) te stimuleren.

6.2 Beleidswijzigingen

De vastgestelde kaders en uitgangspunten van de planperiode worden merendeels gehandhaafd. Er is echter een aantal bescheiden aanpassingen voor de nieuwe planperiode.

Lwoo

Het samenwerkingsverband kent voor lwoo “opting” out.

In begrotingsdocumenten is vastgelegd dat de inkomsten voor lwoo minimaal ook de uitgaven zullen zijn. De toewijzing van lwoo zal niet meer plaatsvinden op het aantal leerlingen in de leerjaren vmbo-basis- en kader, maar op het aantal leerlingen in de leerjaren 3 en 4 van de genoemde leerwegen per 1 oktober voorgaand aan het begrotingsjaar. Hierdoor komen de middelen toe aan de leerlingen van die leerwegen. Omdat deze wijziging leidt tot een reallocatie van de gelden, waardoor dit voor bepaalde scholen meer gevolgen kan hebben dan voor andere, wordt er een overgangsregeling gehanteerd. Voor het begrotingsjaar 2027 geldt nog de systematiek zoals deze ook gold voor 2026. Voor 2028 zal het gemiddelde van de oude en nieuwe regeling gelden. De uitwerking staat in deel B van het Ondersteuningsplan 2026-2030. Ook de Nieuwkomers VO bij de scholen met ISK zullen betrokken worden, maar alleen de leerlingen in categorie 2 (12 – 24 maanden in Nederland) worden meegenomen. Daarna worden het “reguliere leerlingen” als zij in de genoemde leerwegen het onderwijs vervolgen. In de aangepaste regeling lwoo in deel B is een en ander uitgewerkt.

Verdelingssystematiek schoolgebonden middelen en middelen begeleiding passend onderwijs

Voor de verdeling van de schoolgebonden middelen en middelen begeleiding passend onderwijs worden de leerlingen in het vmbo in de basis- en kadergerichte leerwegen voor 1,25 geteld, omdat deze leerlingen veelal kwetsbaarder zijn. Overwogen is om dit te herzien naar 1,0, maar gemeend is hieraan vooralsnog niet te tornen, omdat de aanvankelijke redenen nog steeds van toepassing zijn en de gevolgen te ingrijpend zijn. De weging 1,25 wordt dus voor het vmbo gehandhaafd. Wel zal in de planperiode, mede in het licht van de ontwikkelingen inclusief onderwijs, nader bezien worden of een andere verdelingssystematiek wenselijk en/of nodig is. Een in te stellen werkgroep kan zich hierover buigen. Dat doen we begin 2029.

Leerwegen Plus in het regulier onderwijs

Het Schoonhovens College kent een “vso-groep” voor leerlingen vmbo (basis/kader), de Leerroute Plus genoemd, en het Ashram College Nieuwkoop kent eveneens een vso-stroom voor leerlingen vmbo en havo (onderbouw), de Plusklas genoemd. Leerlingen die voor plaatsing in aanmerking komen hebben overwegend een internaliserend profiel. Voor plaatsing in deze vso-routes is een arrangement van het samenwerkingsverband dan wel een toelaatbaarheidsverklaring vso vereist. In beginsel beperken we deze voorzieningen tot beide genoemde schoollocaties. Voor deze leerlingen ontvangen de beide scholen tot dusver de volledige ondersteuningsbekostiging – laag.

De genoemde vso-groepen doen recht aan het “nabij gerichte onderwijs” en aan het bevorderen van inclusief onderwijs, omdat de leerlingen van de doelgroep – zodra het maar enigszins verantwoord en mogelijk is – mee gaan lopen met de reguliere lessen.

De leerlingen kunnen terugvallen op een ondersteuningsstructuur.

In de achterliggende jaren is gebleken dat het succesvol is. Het schoolbezoek neemt toe dan wel er vindt minder uitval plaats.

Echter, het zijn ook dure voorzieningen (volledige TLV-bekostiging, waardoor het feitelijk het deelnamepercentage vso verhoogt), de voorzieningen beperken zich tot internaliserende leerlingen en het aanbod creëert ook een toenemende vraag, mede als gevolg van de wachtlijsten in het vso. Voorts is de vertaalslag naar andere scholen nog beperkt, ook als gevolg van de bekostiging.

Hoewel het een succesvolle aanpak is, betekent het in de kern dat er vso binnen het regulier vo gerealiseerd wordt, terwijl we met inclusie een bredere aanpak voorstaan.

Het realiseren van zo'n vso-stroom op alle scholen met vmbo kan zonder gelijktijdige afbouw van het vso niet bekostigd worden. Voorbij wordt dan nog gegaan aan de doelgroep externaliserende leerlingen, waarop het Rijnstroom College zich overwegend wil gaan richten.

De huidige vso-bekostiging van de leerroutes zal dus in de ontwikkeling naar inclusief onderwijs op termijn kunnen wijzigen. Ook streven we naar een vermindering van de deelname van het vso. We staan immers voor dat alle scholen een inclusief ondersteuningsaanbod voor de doelgroep kunnen ontwikkelen. Die transitie voeren we geleidelijk door.

Dit doen we met ingang van het kalenderjaar 2028 (teldatum 1 oktober 2027) globaal als volgt:

- het vso-aanbod op Het Schoonhovens College is in beginsel alleen voor de doelgroepleerlingen woonachtig in het werkgebied van het samenwerkingsverband in de Krimpenerwaard en voor het Ashram College Nieuwkoop is het beperkt tot de doelgroep woonachtig in de gemeente Nieuwkoop;
- leerlingen uit andere gemeenten voor wie het samenwerkingsverband verantwoordelijk is en reeds geplaatst waren, kunnen uitgroeien, voor de looptijd van het arrangementsbesluit c.q. de looptijd van de tl.

- het samenwerkingsverband kan – bij wijze van uitzondering – toestaan dat ook leerlingen woonachtig in andere gemeenten die tot de verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband behoren, worden toegelaten tot de leerroutes.
- afhankelijk van de looptijd van het arrangementsbesluit worden de leerlingen jaarlijks besproken met een onderwijsdeskundige van het samenwerkingsverband, waarbij aan de orde komt of een leerling nog aangewezen is op het volledige traject.
- de genoemde schoollocaties ontvangen voor leerlingen behorende tot de doelgroep in 2028 95% van een tlv-laag. Ingaande 2029 wordt dit 90% van een TLV-laag.
- aan het streven om de deelname aan het vso geleidelijk terug te brengen, zijn de locaties gehouden zich ook te conformeren. De ontwikkelingen zullen betrokken worden in het overleg van de werkgroep inclusief onderwijs;
- de locaties kunnen leerlingen uit andere regio's toelaten, mits deze leerlingen de leerlingen uit het eigen samenwerkingsverband niet verdringen. De bekostiging moet verhaald worden op het samenwerkingsverband waar de leerlingen woonachtig zijn.

In de regeling Speciale Lesplaatsen in deel B wordt een en ander nader uitgewerkt.

Leerlingen in deze doelgroep die de basisgerichte en kadergerichte leerweg volgen zullen buiten de telling lwoo worden gehouden.

Hoogbegaafdheid

In de achterliggende jaren is het beleid aangaande onderwijs aan meer- en hoogbegaafde leerlingen op basis van doelsubsidies van de rijksoverheid gestimuleerd en vormgegeven.

OCW heeft in het jaar 2025 de “zware bekostiging” van het samenwerkingsverband verhoogd met een bedrag voor het onderwijs aan de genoemde doelgroep. Ingaande 2026 wordt daar nog een extra bedrag aan toegevoegd.

Het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen is in beginsel onderdeel van de basisondersteuning. Voor de havo- en vwo-scholen (vo en vso) zal in de begroting van het samenwerkingsverband een expliciet budget voor het onderwijs aan de doelgroep worden opgenomen, gedurende de looptijd van het ondersteuningsplan. Deze aanvullende rijksbijdragen worden vooral bestemd voor meer complexe HB-trajecten.

6.3. Verantwoording doelmatige besteding

Het samenwerkingsverband ontwikkelt in samenspraak met de scholen een systematiek waarin de scholen verantwoord worden of de vanuit het samenwerkingsverband beschikbaar gestelde middelen doelmatig zijn besteed en tot welke resultaten de inzet heeft geleid. In de verantwoording neemt het samenwerkingsverband mee hoe de school werkt aan een meer contextgerichte cultuur.

De systematiek komt in 2025/26 tot stand en wordt vanaf 2026/27 toegepast.

Hoofdstuk 7 | Samenvatting doelen 2026-2030

Actie	Initiatief	Wanneer
1. De ontwikkeling naar inclusief onderwijs		
1.1 Versterken pedagogisch-didactische aanpak gericht op schoolaanwezigheid, contextgericht werken en normaliseren	vo- en vso-scholen	Van 2026 tot 2030
1.2 Omvormen van de norm basisondersteuning naar een meer contextgerichte aanpak en deze stapsgewijs verhogen	swv	In 2026 en 2028
1.3 Versterken pedagogisch-didactische aanpak, zodat zij meer leerlingen met uitdagingen onderwijs kunnen bieden	vo-scholen	Van 2026 tot 2030
1.4 In de brugklas stapsgewijs meer leerlingen met uitdagingen in hun gedrag of situatie opnemen	vo-scholen	Van 2026 tot 2030
1.5 Scholen meer bevragen op hun contextgerichte benadering	swv	Van 2026 tot 2030
1.6 Expertise pedagogisch-didactische aanpak delen met vo-scholen en leerlingen terugleiden naar vo-scholen	vso-scholen	Van 2026 tot 2030
1.7 Expertise pedagogisch-didactische aanpak delen met vo-scholen	oov	Van 2026 tot 2030
1.8 Rol nemen in de om- en afbouw van de jeugdhulp+	vo- en vso-scholen, swv en oov	Van 2026 tot 2030
1.9 Gezamenlijk een dekkend netwerk aan voorzieningen bieden	vo- en vso-scholen en swv	Van 2026 tot 2030
<i>Tussendoelen:</i>		
1.10 Vertaling output van de swot-analyse van de brugklassen naar handelingsopties, en organiseren van de invoering van deze handelingsopties in de school	Projectgroep inclusief onderwijs en vo-scholen	In schooljaar 2025/2026
1.11 Inrichten cyclisch proces om jaarlijks met elkaar te ontwikkelen naar een meer contextuele benadering	Projectgroep inclusief onderwijs, swv en scholen voor vo- en vso	In schooljaar 2025/2026
1.12 Opzetten van samenwerkend leren tussen alle vo- en vso-scholen, om elkaar te inspireren, te motiveren en te ondersteunen	Projectgroep inclusief onderwijs, swv en scholen	In schooljaar 2025/2026
1.13 Stimuleren van het omdenken naar een contextgerichte benadering in de scholen en het motiveren en trainen van docenten	Projectgroep inclusief onderwijs, swv en scholen	Van 2026 tot 2030
1.14 Uitvoeren verkenning van arrangementen, tussenvormen en tussenvoorzieningen die nodig zijn om de gewenste beweging naar meer thuisnabij en regulier onderwijs te maken	Projectgroep inclusief onderwijs, swv en scholen	In schooljaar 2026/2027
1.15 Pilot plaatsing leerroute 4/5 zml-lln in praktijkonderwijs	Het Segment, DGW Pro en De Startbaan	Van 2026 tot 2030

Actie	Initiatief	Wanneer
1.16 Beïnvloeden onderinstroom door aanscherpen criteria voor onderinstroom in vso	swv en vo-scholen	Van 2026 tot 2030
1.17 Jaarlijkse monitoring van het deelnamepercentage en de onderliggende ontwikkelingen en rapporteren daarover	swv	jaarlijks
2. Versterken schoolaanwezigheid en onderwijszorgcontinuüm		
2.1 Versterken van de pedagogisch-didactische aanpak, de ouderbetrokkenheid en de interventies om schoolaanwezigheid te stimuleren.	vo- en vso-scholen	Van 2026 tot 2030
2.2 Samenwerken aan schoolaanwezigheid met de ketenpartners vanuit de regionale ontwikkelagenda's voor Midden-Holland en Rijnstreek/ Holland Rijnland	vo- en vso-scholen en swv	Van 2026 tot 2030
2.3 Meer leerlingen volgen onderwijs op school of in een onderwijszorgarrangement, en realiseren van een instroomtraject bij de oov's in Gouda en Alphen aan den Rijn	vo- en vso-scholen, swv en oov	Van 2026 tot 2030
2.4 Uitvoeren van het nieuwe vsv-programma 2026-2030 in samenwerking met ketenpartners	Scholen, swv en oov	Van 2026 tot 2030
<i>Tussendoelen:</i>		
2.5 Inrichten cyclisch proces om jaarlijks met elkaar te ontwikkelen naar meer schoolaanwezigheid	swv en scholen	In schooljaar 2025/2026
2.6 Jaarlijkse monitoring van het langdurig verzuim van leerlingen en rapporteren hierover	swv	jaarlijks
3. Versterken samenwerking met de gemeenten		
3.1 Opstellen, uitvoeren en bijstellen van de ontwikkelagenda's in Midden-Holland, Rijnstreek en Holland-Rijnland namens de v(s)o-scholen in MHR	swv i.s.m. gemeenten en andere swv-en in regio	Van 2026 tot 2030
3.2 Het swv onderhoudt de gemaakte regionale afspraken en draagt deze uit naar de scholen	swv	Van 2026 tot 2030
4. Overige acties		
4.1 Opstellen verantwoordingsystematiek die meer gericht is op doelmatigheid en resultaten	swv i.o.m. schoolbesturen	In schooljaar 2025/2026
4.2 Toepassen nieuwe verantwoordingsystematiek	swv en scholen	Vanaf schooljaar 2026/2027
4.3 Betrekken nieuwe schoolbesturen in Gouda bij de bestaande samenwerking in het swv, op het moment dat deze scholen worden opgericht	swv	n.t.b.
4.4 Heroverwegen weegfactor in verdelingssystematiek schoolgebonden middelen en middelen BPO	Swv i.o.m. schoolbesturen	In 2029